

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ І ТУРИЗМУ

ПРОГРАМА ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ
«ВСТУП ДО ФАХУ»

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Освітній рівень	бакалавр
Освітньо-професійна програма	Туристичне обслуговування

Форма здобуття освіти	денна
Курс (рік навчання)	1
Кількість кредитів	3
ЄКТС	
Форма підсумкового контролю	диференційований залік

КИЇВ – 2021

Програма ознайомчої практики «Вступ до фаху» для студентів I курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Спеціальність 242 Туризм. Освітньо-професійна програма Туристичне обслуговування.

Розробник програми: **Кучерява Г. О.**, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і туризму.

Рецензенти: **Крупеня І. М.**, кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин та туризму Київського міжнародного університету;
Тітомир Г., директор туристичної фірми «Данапріс»;
Дордука Є. А., випускниця факультету перекладознавства Київського національного лінгвістичного університету 2019 р. (бакалаврат) та 2020 р. (магістратура) спеціальності 242 Туризм.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми: Кучерява Г.О., кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки і туризму.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри психології, педагогіки і туризму «15» квітня 2021 року, протокол № 13

Завідувач кафедри проф. Матвієнко О. В.

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради факультету перекладознавства

«1» червня 2021 року, протокол № 11

Голова вченої ради факультету проф. Л. Я. Зеня

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету

«14» червня 2021 року, протокол № 12

Голова вченої ради Університету проф. Р. В. Васько

1. Пояснювальна записка

Ознайомча практика «Вступ до фаху» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм, невід'ємним складником освітнього процесу та першим етапом наскрізної практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Організація ознайомчої практики «Вступ до фаху» регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, що затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. Програма практики складена відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 № 1068 та освітньо-професійної програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм Київського національного лінгвістичного університету.

Згідно з навчальним планом спеціальності 242 Туризм та освітньо-професійною програмою Туристичне обслуговування ознайомча практика «Вступ до фаху» проводиться на I курсі у 2 семестрі. Тривалість практики становить 2 тижні, загальний обсяг – 90 годин (3 кредити), зокрема самостійна робота – 90 годин.

Передумовою проведення ознайомчої практики «Вступ до фаху» є засвоєння здобувачами теоретичних знань і набуття практичних навичок з таких навчальних дисциплін, як: Основи туризмознавства, Туристичне краєзнавство, Основи рекреації.

Під час проходження практики здобувачі відвідують підприємства індустрії туризму (туристичні агентства, турфірми, туристичні оператори, готелі тощо), а також основні туристичні об'єкти м. Києва (Свято-Успенську Києво-Печерську Лавру, Національний заповідник «Софія Київська», Андріївську церкву, музей національної архітектури та побуту Пирогово, Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка, музей мініатюр «Замки України», парк «Співоче поле» та ін.).

2. Мета та завдання ознайомчої практики «Вступ до фаху»

Метою практики «Вступ до фаху» є ознайомлення студентів I курсу з особливостями професійної діяльності в галузі туризму, вимогами до їхньої майбутньої професії; формування пізнавальної та професійної мотивації до подальшого навчання, а також закріплення теоретичних знань та їх застосування на практиці.

Завдання ознайомчої практики «Вступ до фаху»:

- ознайомлення здобувачів зі сферою майбутньої професійної діяльності, особливостями організації роботи підприємств туристичної індустрії

(туроператорів, турагенств, готельних підприємств тощо), основними професійними обов'язками фахівців з туристичного обслуговування;

- формування комплексного уявлення про туристсько-рекреаційні ресурси території та основні принципи їх раціонального використання у туристичній діяльності;
- розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей здобувачів у вирішенні поставлених завдань, здатності застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності;
- удосконалення навичок збору, оброблення та аналізу інформації, підготовки та оформлення звітної документації, створення мультимедійних презентацій.

Завданням ознайомчої практики «Вступ до фаху» є формування таких

компетентностей:

інтегральної компетентності:

- здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

загальних компетентностей:

- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність працювати в команді та автономно.

фахових компетентностей:

- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
- розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
- здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

3. Програмні результати проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху»

Проходження здобувачами ознайомчої практики «Вступ до фаху» має на меті досягнення таких **програмних результатів навчання**:

ПРН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПРН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПРН23. Зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати.

ПРН24. Використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній та письмовій формах.

4. Структура практики, вимоги до учасників освітнього процесу під час практики

Проходження здобувачами ознайомчої практики «Вступ до фаху» проводиться відповідно до графіка навчального процесу.

Ознайомча практика «Вступ до фаху» закономірно складається з чотирьох етапів – підготовчого, дослідження туристсько-рекреаційних ресурсів території, ознайомлення з особливостями роботи підприємств туристичної індустрії, опрацювання отриманих результатів та підготовка звітної документації.

Здобувачі під час проходження ознайомчої практики зобов'язані:

- вчасно прибути на практику;
- згідно з правилами оформляти щоденник практики та фіксувати спостереження;
- виконувати поставлені завдання практики;
- представити письмовий звіт і скласти диференційований залік.

Навчально-методичне **керівництво практикою**, а також контроль за виконанням програми практики здійснюють керівники практики від університету, факультету та кафедри.

Груповим керівником практики призначається досвідчений науково-педагогічний працівник кафедри, який організовує проходження здобувачами практики, проводить збори здобувачів для попереднього ознайомлення їх з програмою практики та переліком питань, які необхідно вирішити під час практики; надає інформацію здобувачам про особливості практики та місця її проходження; надає консультації з приводу оформлення звітної документації, приймає захист практики та виставляє підсумкову оцінку.

5. Зміст практики

Зміст ознайомчої практики «Вступ до фаху» відповідає поставленим меті та завданням. Практика проводиться у 4 етапи.

Перший етап. Підготовчий.

Загальний збір здобувачів. Настановна лекція. Інструктаж з техніки безпеки під час практики. Ознайомлення з метою та завданнями практики, змістом практики і складниками звітної документації, критеріями оцінювання результатів проходження практики, умовами допуску до диференційованого заліку. Отримання здобувачами індивідуальних завдань.

Другий етап. Ознайомлення з туристсько-рекреаційними ресурсами території (на прикладі м. Києва).

На цьому етапі практики здобувачі відвідують природно-антропогенні, історико-культурні, сакральні, подієві туристсько-рекреаційні ресурси м. Києва, виявляють особливості їх раціонального використання в туристичній діяльності.

Цей етап проходження практики передбачає візуальний огляд основних туристичних об'єктів м. Києва (Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври, Національного заповідника «Софія Київська», Андріївської церкви, музею національної архітектури та побуту Пирогово, Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка, парку «Співоче поле» та ін.) та складання їх характеристики за таким планом:

1. Назва об'єкта, його місцезнаходження.
2. Тип об'єкта (природний, природно-антропогенний, історико-архітектурний тощо).
4. Стисла характеристика об'єкта, його наукова, пізнавальна, естетична цінність, доступність для огляду.
5. У яких видах туризму цей об'єкт може використовуватися.

Результатом проходження цього етапу практики є створення інформаційного буклета основних туристичних об'єктів м. Києва (за видами) у вигляді мультимедійної презентації.

Третій етап. Відвідування підприємств індустрії туризму (туроператорів, турагентств, турфірм, готелів тощо), ознайомлення з принципами, процесами і технологіями організації роботи суб'єктів туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінської, соціально-психологічної, економічної, техніко-технологічної).

Цей етап практики передбачає відвідування студентами підприємств туристичної індустрії, ознайомлення з організацією їх роботи та професійними вимогами до фахівців у галузі туризму.

Результатом проходження цього етапу практики є характеристика туристичного підприємства, виявлення особливостей його функціонально-управлінської структури, основних напрямів діяльності.

Четвертий етап – підсумковий. Оформлення звітної документації практики, її подання на перевірку керівнику практики. Захист звіту про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху».

Результатом ознайомчої практики «Вступ до фаху» є усвідомлення здобувачами майбутньої сфери їхньої професійної діяльності, основних завдань фахівців з туристичного обслуговування.

Під час проходження практики здобувач виконує індивідуальне завдання – складає характеристику одного з видів туристсько-рекреаційних ресурсів м. Києва та створює інформаційний буклет, а також вивчає особливості діяльності туристичного підприємства (на вибір здобувача), що відображає у звіті.

Під час проходження ознайомчої практики здобувач веде щоденник практики (додаток Г). Вимоги до ведення щоденника такі:

- у щоденнику здобувач щодня записує усе, що він зробив за день для виконання поставлених завдань і календарного графіка проходження практики;
- щоденник має бути акуратно оформлений та разом зі звітом про проходження ознайомчої практики поданий на кафедру у встановлені терміни;
- без заповненого щоденника здобувач до захисту практики не допускається.

6. Контроль результатів діяльності здобувачів-практикантів

Система модульно-рейтингового контролю результатів проходження практики передбачає оцінювання таких складників:

Самостійна робота студента	Захист звіту про проходження практики
Підготовка звітної документації практики – 70 балів (60 балів – звіт про проходження ознайомчої практики, 10 балів – ведення та оформлення щоденника практики)	30 балів

Звітною документацією практики є **щоденник практики та звіт про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху».**

**Складники звіту про проходження ознайомчої практики
«Вступ до фаху»:**

	Вид роботи	Кількість балів
1.	Характеристика одного з видів туристсько-рекреаційних ресурсів м. Києва.	10
2.	Створення інформаційного буклета основних туристичних об'єктів м. Києва (за видами) у вигляді мультимедійної презентації.	30
2.	Аналіз діяльності туристичного підприємства (туроператора або турагента).	10
3.	Характеристика діяльності готельного підприємства.	10
	<i>Загальна кількість балів</i>	60

**Критерії оцінювання характеристики туристсько-рекреаційних ресурсів,
туристичного підприємства (туроператора, турагента), готельного
підприємства:**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Характеристика об'єкта представлена повністю, виконана на високому рівні із дотриманням встановлених правил оформлення, містить обґрунтовані висновки.	10
2.	Характеристика об'єкта представлена повністю, виконана на достатньому рівні, але у тексті є незначні недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	8 – 9
3.	Характеристика об'єкта представлена недостатньо повно, у тексті є недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	6 – 7
4.	Характеристика об'єкта представлена неповно, у тексті є суттєві недоліки в оформленні та стилі. Висновки недостатньо обґрунтовані.	4 – 5
5.	Характеристика об'єкта практично відсутня, робота оформлена без дотримання вимог, висновки відсутні.	1 – 3
6.	Робота не представлена	0

**Критерії оцінювання електронного буклета основних туристичних
об'єктів м. Києва (у вигляді мультимедійної презентації):**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Презентація виконана на високому рівні із дотриманням основних вимог. Тема розкрита повністю. Матеріал викладено послідовно, чітко, логічно. Здобувачом застосовано творчий підхід у виконанні завдання. Презентація оформлена естетично.	25 – 30
2.	Презентація виконана на достатньому рівні із дотриманням основних вимог. Тема розкрита повністю. Проте у викладенні матеріалу є незначні недоліки. Здобувачом застосовано творчий підхід у виконанні завдання. Презентація оформлена естетично.	21 – 24
3.	Презентація виконана на достатньому рівні із незначним відхиленням від основних вимог. Тема розкрита повністю.	16 – 20

	Проте у викладенні матеріалу є незначні недоліки. Презентація оформлена недостатньо естетично.	
4.	Презентація виконана із відхиленням від основних вимог. Тема розкрита недостатньо повно. У викладенні матеріалу є неточності та недоліки. Презентація оформлена недостатньо естетично.	11 – 15
5.	Презентація виконана із недотриманням основних вимог. Присутні недоліки в оформленні та представленні матеріалів. Тема розкрита не повністю. Матеріал викладено непослідовно.	6 – 10
6.	Презентація виконана зі значними недоліками в оформленні та представленні матеріалів. Тема розкрита не повністю. Матеріал викладено непослідовно, нелогічно.	1 – 5
7.	Завдання невиконане.	0

Загальна кількість балів за звіт про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» складається з суми балів за кожний його складник.

Критерії оцінювання ведення та оформлення щоденника ознайомчої практики «Вступ до фаху»

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Щоденник практики оформлений акуратно, містить докладний опис кожного дня проходження практики.	9 – 10
2.	Щоденник містить записи основних видів робіт, що виконувалися, проте недостатньо докладно та змістовно.	6 – 8
3.	Записи в щоденнику несистематичні, виклад основних робіт під час практики занадто стислий.	3 – 5
4.	Щоденник оформлений неакуратно, майже не містить записів основних видів робіт під час практики.	1 – 2
5.	Щоденник відсутній.	0

Загальна кількість балів за самостійну роботу здобувача під час проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» складається із суми балів за кожний його складник – максимум 70 балів.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

Умови допуску до заліку – вчасна підготовка звітної документації про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» (звіту та щоденника практики) та представлення її керівнику практики на перевірку в останній день практики.

Захист звіту про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» відбувається у вигляді усної співбесіди.

**Критерії оцінювання захисту звіту про проходження
ознайомчої практики «Вступ до фаху»**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Здобувач демонструє високі знання, вільно орієнтується у змісті кожного етапу практики в цілому, чим підтверджує її виконання; дає впевнені правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.	25 – 30
2.	Здобувач демонструє досить високі знання, орієнтується у програмі кожного етапу практики в цілому; дає відповіді на всі запитання з програми практики, проте допускається незначних помилок.	20 – 24
3.	Здобувач демонструє середній рівень знань, орієнтується у програмі практики, допускаючи у відповідях на запитання окремі огріхи та неточності.	19 – 18
4.	Здобувач демонструє рівень знань нижче середнього, дає задовільні відповіді, проте дуже стислі та припускається помилок.	6 – 9
5.	Здобувач не дає задовільних відповідей по суті, не орієнтується у змісті етапів практики або припускається грубих помилок, які свідчать про невиконання або неналежне виконання програми практики.	1 – 5
6.	Здобувач на захист звіту не з'явився без поважних причин.	0

Підсумкова оцінка складається з суми балів за самостійну роботу здобувача та захист звіту про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху».

Підсумковий рейтинговий бал здобувача

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	FX	незадовільно
не з'явився		

**Методичні рекомендації щодо виконання звіту про проходження
ознайомчої практики «Вступ до фаху»**

Звіт про проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» має таку структуру:

1. Титульна сторінка (додаток А)
2. Зміст (додаток Б)
3. Вступ (містить загальну характеристику змісту практики, терміни проходження, мету, завдання, очікувані результати).

4. Основна частина

4.1. Характеристика одного з видів туристсько-рекреаційних ресурсів м. Києва (*опис конкретних туристичних об'єктів за рекомендованим планом, висновки щодо особливостей їх раціонального використання в туристичній діяльності*).

4.2. Аналіз діяльності туристичного підприємства (туристичного оператора, турагента) (*повна назва підприємства, місце розташування. Особливості функціонально-управлінської структури, наявність відділів та підрозділів, філіалів. Види туризму, якими займається підприємство, додаткові послуги, які надаються туристичним підприємством. Сегмент ринку, на якому працює підприємство. Персонал, що працює на підприємстві, його обов'язки та професійні якості. Основні вимоги до працівників туристичного підприємства. Висновки щодо особливостей організації роботи туристичного підприємства*).

4.3. Характеристика діяльності готельного підприємства (*повна назва готельного підприємства, місце знаходження, споруди готелю, види приміщень, їх функціональне призначення, номерний фонд, технологічне обладнання готелю. Персонал, що працює на підприємстві, його обов'язки, основні вимоги до працівників готелю. Висновки щодо місця готельного підприємства в індустрії туризму*).

5. Висновки (загальні висновки щодо виконання завдань практики, пропозиції здобувача щодо поліпшення організації проведення ознайомчої практики).

Загальні вимоги щодо оформлення звіту

Обсяг звіту – 20–25 сторінок. Звіт виконується на аркушах білого паперу формату А4 (210x297 мм) без рамки.

Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт, вирівнювання – по ширині, абзацний відступ скрізь однаковий – 1,25 см. Поля: з лівого боку – 25 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Міжрядковий інтервал – 1,5.

Нумерація сторінок роботи повинна бути наскрізною, включати титульний аркуш. Номери сторінок проставляються арабськими цифрами у правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Список використаних джерел оформляється відповідно до вимог державного стандарту ДСТУ 8302:2015 (Додаток В) і подається в алфавітному порядку у кінці кожного складника звіту (5 – 7 джерел).

Загальні вимоги щодо оформлення інформаційного буклета туристичних об'єктів м. Києва (у вигляді мультимедійної презентації)

У мультимедійній презентації повинна бути повністю розкрита тема – характеристика одного з видів туристсько-рекреаційних ресурсів міста Києва. Матеріал має бути рекламно-інформаційного характеру, викладений стисло, але максимально змістовно.

Вимоги до структури презентації:

- 15 – 20 слайдів (у програмі PowerPoint або будь якій іншій);
- інформація має бути ретельно структурована з акцентом на туристичну привабливість об'єктів;
- кожен слайд повинен мати короткий лаконічний заголовок, який має привертати увагу та узагальнювати основні положення слайду;
- основний об'єм слайдів мають займати зображення туристичних об'єктів із короткими коментарями;
- усю текстову інформацію потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок;
- слайди мають бути чіткими, з якісною графікою, проте не занадто яскравими, без зайвих спецефектів.

7. Підбиття підсумків практики

Результати проходження ознайомчої практики «Вступ до фаху» обговорюються та затверджуються на засіданні кафедри. Керівник готує та оприлюднює звіт, в якому відображає якісні та кількісні характеристики підсумків проходження практики.

Обов'язковою вимогою підбиття підсумків практики є опитування здобувачів-практикантів щодо ефективності організації та проведення практики, яке проводить керівник практики. Результати опитування оприлюднюються на інтернет-сторінці кафедри та є підставою для розроблення заходів, спрямованих на підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування.

8. Рекомендовані джерела

На практиці і під час самостійної роботи здобувачів використовуються опорні конспекти лекцій фахових дисциплін, навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники з дисциплін «Основи туризмознавства», «Основи рекреалогії», «Туристичне краєзнавство», «Туристсько-рекреаційні ресурси України». Також рекомендується використовувати такі джерела:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. №325/95-ВР.
2. Горіна Г.О., Ніколайчук О. А. Основи туризмознавства : метод. рек. до вивч. дисц. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2018. 48 с.

3. Романів П. В., Жук І. З. Основи туризму: Навчально-методичні матеріали. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2013. 65 с.
4. Селецький С. І. Правове регулювання туризму в Україні: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с.
5. Сокол Т. Г. Основи туризмознавства: навч. посіб. Київ : ЗАТ «Слов'янський дім», 2006. 76 с.
6. Управління регіональним розвитком туризму: навч. посібник / Д. М. Стеченко, І. В. Безуглий, Н. П. Турло, С. М. Мархонос. Київ: Знання, 2012. 455 с.
7. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. 2-ге вид., виправл. Київ : Знання, 2008. 575 с.
8. Альтгайм Л.Б. Культурні, соціальні та економічні аспекти туристичної діяльності. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали X міжнародної наукової конференції.* Львів, 2016. 476 с. С. 13 – 16.
9. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України. Навчальний посібник. Київ : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

10. Додаткові ресурси

1. Музей мініатюр «Замки України». URL: <https://www.castle-museum.info>
2. Національний заповідник «Софія Київська». URL: <https://st-sophia.org.ua/uk/golovna/>
3. Національний музей народної архітектури та побуту Пирогово. URL: <https://pyrohiv.org.ua/>
4. Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра. URL: <http://lavra.ua/uk/>
5. Туристичний портал для тих, хто мандрує до Києва. URL: <http://kievtown.net/ukr/index.html>

9. Зразки документації

Додаток А

Зразок титульної сторінки звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____

Кафедра _____

**ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ
«ВСТУП ДО ФАХУ»**

студента(ки) групи _____
освітньої програми
Туристичне обслуговування
спеціальності 242 Туризм

П І Б

Керівник практики:

_____

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ – 20__

Додаток Б

*Зразок оформлення змісту***ЗМІСТ**

	стор.
ВСТУП.....	3
1. Характеристика природно-антропогенних туристсько-рекреаційних ресурсів м. Києва.....	4
2. Аналіз діяльності туристичного оператора Join UP!.....	10
3. Характеристика діяльності п'ятизіркового готелю Hilton Kyiv.....	20
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27

**Приклади оформлення
списку використаних джерел**

**згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням
правок (код УКНД 01.140.40)**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	Бейдик О. О. Рекреаційна географія: навч.-метод. комплекс дисципліни. Київ : Обрії, 2007. 96 с. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посібник. Чернівці : Книги – XXI, 2003. 300 с. Масляк П. О. Рекреаційна географія: навч. посібник. Київ : Знання, 2008. 343 с.
Два автори	Яценко Б. П., Бабарицька В. К., Країнознавство. Основи теорії. Навч. посібник. Київ : Либідь, 2009. 312 с. Мальська М. П., Гамкало М. З. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
Три автори	Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг. Київ : Знання, 2008. 661 с. Немець Л. М., Кулешова Г. О., Соколенко А. В. Туристсько-рекреаційні ресурси світу: навчально-методичний посібник. Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 102 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укragропромпродуктивність, 2006. 106 с. Коллективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2013. 352 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир : Полісся, 2003. 174 с.
Без автора	Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2012. 1128 с. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколасва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.
За редакцією	Туристичне країнознавство: країни лідери туризму: навчальний посібник / за ред. О. О. Любіцевої. Київ : Альтерпрес, 2008. 436 с. Україна в цифрах 2017. Статистичний збірник / за ред. І. Є. Вернера. Київ : ТОВ Видавництво «Консультант», 2018. 241 с.
Розділ книги	Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.

		Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій		Галасюк С. С. Основні напрямки розвитку туристичного ринку Німеччини. <i>Індустрія гостинності в країнах Європи</i> : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Сімферополь : КІБ, 2008. С. 42–44. Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. <i>Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні</i> : матеріали ХХІІ Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47–49.
Статті періодичного видання (журнал, газета)	з	Скутар Т. Д. Деякі підходи до визначення поняття «рекреаційно-туристичні ресурси». <i>Науковий вісник Чернівецького університету</i> . 2013. Вип. 587-588. С. 200–209. Беркова О. П., Борисюк О. А., Дудник І. М. Географічний регіон як об'єкт туристичного маркетингу. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія</i> . 2019. Вип. 1 (74). С. 75–82. Посохов І. С., Артем'єв Е. В. Розвиток індустрії туризму Німеччини: досвід для України. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»</i> . 2013. № 1086. С. 175–179.
Каталоги		Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Законодавчі та нормативні документи	та	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536. Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків : ФІНН, 2010. 303 с. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки: Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.
		Електронні ресурси
Книги		Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017). Любіцева О. О. Методика розробки турів. Навчальний посібник. Київ : Альтерпрес. 2003. 104 с. URL: https://tourism-books.do.am/publ/knigi/knigi_po_turizmu/ljubiceva_o_o_metodika_rozrobki_turiv/3-1-0-8 (дата звернення: 15.08.2019).
Періодичні		Балабанов Г. В. Актуальні проблеми розвитку країнознавства в

видання	<p>сучасній Україні. URL: http://er.nau.edu.ua:8080/bitstream/NAU/21032/1/%d0%a1%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f.pdf (дата звернення: 15.10.2019).</p> <p>Тищук І. В. Особливості розвитку зеленого туризму в розвинених країнах світу. <i>Електронне фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»</i>. 2016. №9. С. 571–576. URL: http://global-national.in.ua/issue-9-2016 (дата звернення: 10.12.2019).</p> <p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Про туризм : Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80 (дата звернення: 20.10.2019).</p> <p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лютого 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 12.11.2019).</p> <p>Всесвітня туристична організація : веб-сайт. URL: http://www2.unwto.org (дата звернення: 15.11.2019).</p> <p>Сто самых красивых городов мира. URL: http://stogorodov.ru/europe (дата звернення: 14.04.2019).</p> <p>Туризм у Німеччині. URL: http://www.geograf.com.ua/germany/572-germany-tourism (дата звернення: 20.04.2019).</p> <p>Світовий атлас даних : веб-сайт. URL: https://knoema.ru/atlas (дата звернення: 20.01.2019)</p> <p>Travel and Tourism, Economic impact. 2017, Germany URL: https://www.wttc.org (дата звернення: 10.04.2019).</p>

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет** _____**Кафедра** _____**ЩОДЕННИК****ознайомчої практики «Вступ до фаху»**

Студента(ки) I курсу групи _____
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
денна форма здобуття освіти
спеціальність 242 Туризм
освітня програма Туристичне обслуговування

(прізвище, ім'я, по батькові)

Календарний графік проходження практики

№№	Назва робіт	Тижні проходження практики		Відмітки про виконання
		1	2	

Робочі записи під час практики

Дата _____

Дата _____

Дата _____

**Висновок керівника практики від закладу вищої освіти
про проходження практики студентом / студенткою**

Дата складання диференційованого заліку
„_____” _____ 20__ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ЄКТС _____

Керівник практики від КНЛУ _____
(підпис)